

Obsah

ÚvodemVII

Seznam zkrtekXXI

**Část první. K ústavním aspektům předsoudního stadia
a vztahu veřejné žaloby a orgánů konajících přípravné řízení
v jeho rámci (1–91) 1**

Kapitola I. Úvod do problematiky (1–13) 3

**Kapitola II. K ústavněprávním základům přípravného řízení
(15–66) 9**

1. Obecné otázky (15–27) 9

2. Ústavní principy a základní zásady trestního řízení v přípravném
řízení (28) 18

2. 1. Možnost trestního stíhání jen v řádném zákonném procesu
(29–34) 19

2. 2. Presumpce nevinny (35–42) 22

2. 3. Právo na poskytnutí právní pomoci, obhajoby a na odepření
výpovědi (43–57) 27

2. 4. Rovnost před zákonem a rovnost účastníků (stran)
před soudem (58–62) 37

2. 5. Zákaz opětovného odsouzení za tentýž čin – skutek
(zásada „ne bis in idem“) (63) 40

2. 6. Ostatní principy (64–66) 40

**Kapitola III. Ústavní aspekty postavení veřejné žaloby
v trestním řízení a jeho vztahu k orgánům konajícím přípravné
řízení (67–91) 42**

**Část druhá. K vývoji právní úpravy předsoudního stadia
trestního procesu a vzájemného vztahu veřejné žaloby
a orgánů, které ho konají, v České republice (92–455) 61**

**Kapitola I. Úprava předsoudního stadia v českých zemích
a na Slovensku v období mezi světovými válkami a po druhé
světové válce až do 1. 8. 1950 (92–258) 63**

1. Trestní řád z roku 1873 (92–180) 63

1. 1. Obecně (92–95) 63

1. 2. Institut vyšetřujícího soudce a jeho kritika v období účinnosti
trestního řádu z roku 1873 (96–108) 67

1. 3. Konkrétní úprava přípravného řízení v trestním řádu z roku
1873 (109–147) 77

1. 4. Postavení státního zástupce v přípravném řízení podle trestního řádu č. 119/1873 ř. z a jeho vztah k bezpečnostním úřadům (148–180)	97
2. Trestní řád z roku 1896 (181–222)	119
2. 1. Úprava přípravného řízení v trestním řádu z roku 1896 (181–214)	119
2. 2. Postavení a působnost státního zástupce (215–222)	134
3. Vojenský trestní řád soudní z roku 1912 (223–248)	139
4. Období tzv. Protektorátu Čechy a Morava (a tzv. Slovenského štátu) (249–254)	151
5. Zákon č. 319/1948 Sb., o zlidovění soudnictví (255–258)	156
Kapitola II. Přípravné řízení v trestním řádu č. 87/1950 Sb., prokuratura a orgány národní bezpečnosti (259–294)	161
1. Základní charakteristické rysy trestního řádu č. 87/1950 Sb. (259–263)	161
2. Konkrétní úprava přípravného řízení v trestním řádu z roku 1950 (264–282)	166
3. Postavení a působnost prokurátora podle úpravy v trestním řádu č. 87/1950 Sb. (a v zákoně č. 65/1952 Sb., o prokuratuře), jeho vztah k orgánům národní bezpečnosti (283–294)	179
Kapitola III. Přípravné řízení podle trestního řádu č. 64/1956 Sb. (295–325)	189
1. Základní rysy úpravy přípravného řízení v trestním řádu z roku 1956, vyšetřování a zahájení vyšetřování (295–313)	189
2. Postavení a působnost prokurátora podle trestního řádu č. 64/1956 Sb. (a podle zákona č. 65/1956 Sb., o prokuratuře) a jeho vztah k vyšetřovatelům a bezpečnostním orgánům (314–325)	206
Kapitola IV. Přípravné řízení a vzájemný vztah prokurátora (státního zástupce) a orgánů konajících přípravné řízení v trestním řádu č. 141/1961 Sb. (326–455)	215
1. Trestní řád z roku 1961, úprava přípravného řízení v trestním řádu z roku 1961 v jeho původním znění, nejzásadnější novelizace až do velké novely z roku 2001 (326–394)	215
1. 1. Trestní řád č. 141/1961 Sb. a základní rysy úpravy předsoudního stadia v původním znění tohoto trestního řádu (326–340)	215
1. 1. 1. Obecné otázky, koncepce vzájemného vztahu přípravného řízení a stadia projednání trestní věci v řízení před soudem (326–330)	215
1. 1. 2. Postup před zahájením trestního stíhání a jeho úprava novelou č. 57/1965 Sb. (331–334)	222
1. 1. 3. Zahájení trestního stíhání (vyšetřování) a vznesení obvinění, postup při vyšetřování (335–338)	225
1. 1. 4. Účast obhájce v přípravném řízení (339)	227
1. 1. 5. Skončení přípravného řízení (340)	228
1. 2. Novela trestního řádu č. 57/1965 Sb. (341–350)	229
1. 2. 1. Obecně (341)	229
1. 2. 2. Zavedení vyhledávání jako nové formy přípravného řízení (342–344)	229

1. 2. 3. Zahájení trestního stíhání, vznesení obvinění a postup při vyšetřování po novele č. 57/1965 Sb. (345–347) . . .	233
1. 2. 4. Změny provedené novelou č. 57/1965 Sb. týkající se obhajoby v přípravném řízení (348)	234
1. 2. 5. Další změny provedené novelou č. 57/1965 Sb. (349–350)	237
1. 3. Novela trestního řádu č. 149/1969 Sb., úprava objasňování (351–352)	238
1. 4. Novela trestního řádu č. 178/1990 Sb. (353–358)	241
1. 5. Novela trestního řádu č. 558/1991 Sb. (359–362)	244
1. 6. Novela trestního řádu č. 292/1993 Sb. (363–387)	245
1. 6. 1. Změny v koncepci úpravy přípravného řízení, zrušení vyhledávání (363–369)	245
1. 6. 2. Postup před zahájením trestního stíhání po novele č. 292/1993 Sb. (370–378)	253
1. 6. 3. Sdělení obvinění (379–386)	257
1. 6. 4. Skončení přípravného řízení po novele č. 292/1993 Sb. (387)	263
1. 7. Novela trestního řádu č. 152/1995 Sb. (388–392)	264
1. 8. Novela č. 166/1998 Sb. (393–394)	266
2. Postavení a působnost prokurátora (státního zástupce) v přípravném řízení a jeho vztah k vyšetřovatelům, vyhledávacím orgánům, orgánům konajícím objasňování a bezpečnostním orgánům (policejním orgánům) (395–455)	268
2. 1. Základní rysy postavení a působnosti prokurátora v přípravném řízení podle trestního řádu z roku 1961, zákon č. 60/1965 Sb., o prokuratuře, zrušení vyšetřovatelů prokuratury novelou trestního řádu z roku 1993 (395–411)	268
2. 2. Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství (412–421) . . .	284
2. 3. K otázce vývoje vzájemného vztahu mezi prokurátorem (státním zástupcem) a vyšetřovatelem, popř. bezpečnostními (policejními) orgány, podle trestního řádu z roku 1961, v původním znění a po pozdějších novelách až do roku 2001, včetně otázky procesní samostatnosti vyšetřovatele (422–455)	296

Část třetí. Vybrané otázky vzájemného vztahu státního zástupce a orgánů konajících přípravné řízení podle platné procesní úpravy (456–830) 337

Kapitola I. Základní charakteristika změn v úpravě předsoudního stadia a vzájemného vztahu státního zástupce a policejního orgánu provedených novelou trestního řádu č. 265/2001 Sb., novelizace zákona o státním zastupitelství zákonem č. 14/2002 Sb. (456–494) 339

1. Novela trestního řádu č. 265/2001 Sb. (456–491)	339
1. 1. Zrychlení a zjednodušení trestního procesu ve všech stadiích (456–465)	342
1. 2. Změna vzájemného poměru přípravného řízení a projednání věci v řízení před soudem (466–482)	351
1. 3. Výrazné posílení postavení státního zástupce v přípravném řízení (483–484)	367

1. 4. Zánik vyšetřovatele jako samostatného procesního subjektu a vytvoření Služby kriminální policie a vyšetřování (485–487)	369
1. 5. Diferenciace dosud jednotného přípravné řízení na standardní a zkrácené přípravné řízení a na přípravné řízení, v jehož rámci se po zahájení trestního stíhání koná rozšířené vyšetřování (488–489)	372
1. 6. Zásadní změny v úpravě zadržení a vazby (490)	374
1. 7. Změny v dokazování (491)	374
2. Novela zákona o státním zastupitelství provedená zákonem č. 14/2002 Sb. (492–494)	377

Kapitola II. Pojem a funkce přípravného řízení trestního, jeho stadia a formy (495–599)

1. Vymezení přípravného řízení trestního a rozdílná pojetí jeho funkcí (495–509)	379
2. Stadia (fáze) přípravného řízení trestního a tzv. „předprocesní“ stadium, postup před zahájením trestního stíhání (prověřování skutečností nasvědčujících spáchání trestného činu) a orgány, které ho konají (510–538)	390
2. 1. Stadia (fáze) přípravného řízení a tzv. předprocesní stadium (510–524)	390
2. 2. Postup před zahájením trestního stíhání (prověřování skutečností nasvědčujících spáchání trestného činu) a orgány, které ho konají (525–538)	402
3. Formy přípravného řízení (539–599)	415
3. 1. Obecné poznámky (539–545)	415
3. 2. Společné otázky týkající se standardního vyšetřování, orgány konající vyšetřování, k procesní samostatnosti policejního orgánu konajícího vyšetřování, zahájení trestního stíhání a jeho účinky (546–583)	418
3. 2. 1. K pojmu „vyšetřování“ (546–549)	418
3. 2. 2. Orgány konající vyšetřování (550–553)	421
3. 2. 3. Procesní samostatnost policejního orgánu konajícího vyšetřování (554–576)	423
3. 2. 4. K otázce zahájení trestního stíhání a jeho účinků (577–583)	441
3. 3. Rozšířené vyšetřování (584–586)	448
3. 4. Zkrácené přípravné řízení a policejní orgány, které ho konají (587–599)	450

Kapitola III. Dozor státního zástupce nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení trestním, vztah dozoru a dohledu (600–830) .

1. Základní východiska postavení státního zástupce při výkonu dozoru nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení trestním (600–604)	464
2. Obecné otázky dozoru státního zástupce v přípravném řízení jako určujícího principu vzájemného vztahu státního zástupce a policejního orgánu (605–634)	469
2. 1. Dominantní postavení státního zástupce, vymezení jeho dozorové funkce (605–621)	469
2. 2. Dozor a dohled (622–634)	480

3. K příslušnosti státního zástupce k výkonu dozoru a k rozhodování o vyloučení státního zástupce (635–647)	488
3. 1. Příslušnost státních zástupců k dozoru (635–645)	488
3. 2. K otázkám vyloučení státních zástupců (646–647)	491
4. Oprávnění a povinnosti státního zástupce při dozoru v přípravném řízení (648–710)	492
4. 1. Úvodní poznámka (648–650)	492
4. 2. Jednotlivá oprávnění a povinnosti při výkonu dozoru (651) ..	494
4. 2. 1. Vyhrazení provedení některých procesních úkonů výlučně státnímu zástupci (652–654)	497
4. 2. 2. Předchozí souhlas státního zástupce, povolení, dodatečné vyslovení souhlasu s úkonem či rozhodnutím policejního orgánu, anebo zrušení takového rozhodnutí (655–659)	501
4. 2. 3. Oprávnění, jimiž se uskutečňuje dozor v přípravném řízení, pokud jde o jeho průběh, úplnost, rychlost a soulad se zákonem (660–705)	503
4. 2. 3. 1. Oprávnění dávat závazné pokyny k vyšetřování trestných činů [§ 174 odst. 2 písm. a) TrŘ] (663–667)	505
4. 2. 3. 2. Oprávnění vyžadovat od policejního orgánu spisy, dokumenty, materiály a zprávy o spáchaných trestných činech za účelem prověrky, zda policejní orgán včas zahajuje trestní stíhání a řádně v něm postupuje [§ 174 odst. 2 písm. b) TrŘ] (668–678)	507
4. 2. 3. 3. Oprávnění zúčastnit se provádění úkonů policejního orgánu, osobně provést jednotlivý úkon nebo i celé vyšetřování a vydat rozhodnutí v kterékoliv věci; přitom státní zástupce postupuje podle ustanovení tohoto zákona pro policejní orgán a proti jeho rozhodnutí je přípustná stížnost ve stejném rozsahu jako proti rozhodnutí policejního orgánu [§ 174 odst. 2 písm. c) TrŘ] (679–686)	511
4. 2. 3. 4. Oprávnění vracet věc policejnímu orgánu se svými pokyny k doplnění [§ 174 odst. 2 písm. d) TrŘ] (687–691)	514
4. 2. 3. 5. Oprávnění rušit nezákonná nebo neodůvodněná rozhodnutí a opatření policejního orgánu, která může nahrazovat vlastními; u usnesení o odložení věci může tak státní zástupce učinit do 30 dnů od doručení; jestliže rozhodnutí policejního orgánu nahradil vlastním rozhodnutím jinak, než na podkladě stížnosti oprávněné osoby proti usnesení a policejního orgánu, je proti jeho rozhodnutí přípustná stížnost ve stejném rozsahu jako proti rozhodnutí policejního orgánu [§ 174 odst. 2 písm. e) TrŘ] (692–700)	516
4. 2. 3. 6. Oprávnění přikázat, aby úkony ve věci prováděla jiná osoba služebně činná v policejním orgánu [§ 174 odst. 2 písm. f) TrŘ] (701)	523

4. 2. 3. 7. Oprávnění odejmout kteroukoli věc policejnímu orgánu a učinit opatření, aby byla přikázána jinému policejnímu orgánu [§ 157 odst. 2 písm. b) TrŘ] (702–705)	523
4. 2. 4. Oprávnění státního zástupce podat návrh soudu na rozhodnutí v přípravném řízení (706–710)	524
5. Zvláštnosti vzájemného vztahu státního zástupce a policejního orgánu při postupu před zahájením trestního stíhání (711–760)	529
5. 1. Zásada legality, její protiklad zásada oportunity a postup před zahájením trestního stíhání, úloha státního zástupce v rámci prověřování po novele trestního řádu č. 265/2001 Sb. (711–724)	529
5. 1. 1. Obecné otázky zásady legality a zásady oportunity (diskreční pravomoci státního zástupce) (711–718)	529
5. 1. 2. Zásada legality a postup před zahájením trestního stíhání, změněná úloha státního zástupce po novele č. 265/2001 Sb. (719–724)	539
5. 2. K právům a povinnostem státního zástupce při dozoru v prověřování (725–760)	541
5. 2. 1. Obecně (725–728)	541
5. 2. 2. Přezkoumávání záznamů o zahájení úkonů trestního řízení a protokolů o neodkladných a neopakovatelných úkonech provedených v bezprostřední souvislosti s ním (729–733)	544
5. 2. 3. Oprávnění státního zástupce podle § 157 odst. 2 věty první TrŘ (734–735)	550
5. 2. 4. Oprávnění podle § 157 odst. 2 písm. a) až c) TrŘ (736–742)	551
5. 2. 4. 1. Oprávnění podle § 157 odst. 2 písm. a) TrŘ (737)	552
5. 2. 4. 2. Oprávnění podle § 157 odst. 2 písm. b) TrŘ (738)	553
5. 2. 4. 3. Oprávnění podle § 157 odst. 2 písm. c) TrŘ (739–742)	553
5. 2. 5. Pokyny policejnímu orgánu k vydání usnesení o odložení věci, vyslovení souhlasu s takovým postupem policejního orgánu (743–746)	554
5. 2. 6. Oprávnění podle § 174 odst. 2 písm. c), e) a f) TrŘ (747–748)	556
5. 2. 7. Povinnosti státního zástupce související s přijímáním a vyřizováním trestních oznámení (749–756)	557
5. 2. 8. Oprávnění státního zástupce objasňovat povahu podání označeného jako trestní oznámení a konat úkony v rámci prověřování (757–758)	562
5. 2. 9. K oprávnění státního zástupce rozhodovat o skončení prověřování (759–760)	564
6. Zvláštnosti vzájemného vztahu státního zástupce a orgánu konajícího vyšetřování a rozšířené vyšetřování (761–787)	567
6. 1. Obecně k vzájemnému vztahu státního zástupce a orgánu konajícího vyšetřování nebo rozšířené vyšetřování (k dozoru ve vyšetřování nebo rozšířeném vyšetřování) (761–762)	567
6. 2. Přezkoumání usnesení o zahájení trestního stíhání státním zástupcem (763–778)	568

6. 2. 1. Přezkoumání vydání usnesení příslušným policejním orgánem (767)	570
6. 2. 2. Přezkoumání, zda popis skutku ve výrokové části usnesení je uveden tak, aby nemohl být zaměněn s jiným, obsahuje údaje o místě, době a způsobu spáchání trestného činu (768)	570
6. 2. 3. Přezkoumání, zda z popisu skutku jsou zřejmé všechny znaky skutkové podstaty stíhaného trestného činu včetně subjektivní stránky a skutečností, pro které policejní orgán posuzuje jednání obviněného jen jako přípravu či pokus nebo jako účastenství na trestném činu, pro který se trestní stíhání vede (769)	572
6. 2. 4. Přezkoumání, zda trestný čin je uveden číselným označením i slovním pojmenováním včetně označení jeho stadia a formy účastenství (770)	572
6. 2. 5. Přezkoumání, zda trestní stíhání obviněného není nepřijatelné (§ 159a odst. 2 TrŘ ve spojení s § 11 odst. 1 TrŘ) (771)	572
6. 2. 6. Přezkoumání, zda v odůvodnění usnesení jsou uvedeny zejména konkrétní důkazy a skutečnosti, o které policejní orgán opírá důvodnost zahájení trestního stíhání, a právní zhodnocení takto zjištěného skutkového stavu odůvodňujícího použitou právní kvalifikaci z hlediska všech znaků stíhaného trestného činu včetně jeho stadia či formy účastenství (772)	573
6. 2. 7. Přezkoumání, zda bylo trestní stíhání zahájeno neprodleně (773)	574
6. 2. 8. Přezkoumání, zda byl v některých případech pořízen překlad usnesení o zahájení trestního stíhání (774) . . .	575
6. 2. 9. Zrušení usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 174 odst. 2 písm. e) nebo § 149 odst. 1 TrŘ (775–778)	575
6. 3. Vzájemný vztah státního zástupce a orgánu konajícího rozšířené vyšetřování (dozor v rozšířeném vyšetřování) (779–787)	577
6. 3. 1. Hlavní zásady výkonu dozoru v rozšířeném vyšetřování (779–783)	577
6. 3. 2. Specifika postupu státního zástupce ve věcech uvedených v § 17 odst. 2 TrŘ, a to i v souvislosti s § 37a TrZ, § 11 odst. 2 a § 12 odst. 12 TrŘ (784–787)	580
7. K vzájemnému vztahu státního zástupce a policejního orgánu konajícího zkrácené přípravné řízení (dozor ve zkráceném přípravném řízení) a konání zkráceného přípravného řízení státním zástupcem (788–803)	582
7. 1. Podstatné rysy dozoru ve zkráceném přípravném řízení (788–799)	582
7. 1. 1. Pokyny státního zástupce policejnímu orgánu ke konání zkráceného přípravného řízení (§ 157 odst. 2 věta první TrŘ) (789)	583
7. 1. 2. K možnosti přibrání konzultanta (§ 157 odst. 3 TrŘ) ve zkráceném přípravném řízení (790)	584
7. 1. 3. Postup státního zástupce při dávání pokynů policejnímu orgánu ve stadiu zkráceného přípravného řízení (791–792)	584

7. 1. 4. Prostředky a metody zjišťování stavu zkráceného přípravného řízení (793)	585
7. 1. 5. Účast státního zástupce na úkonech zkráceného přípravného řízení (794)	586
7. 1. 6. Vrácení věci k doplnění policejnímu orgánu konajícimu zkrácené přípravné řízení (795)	586
7. 1. 7. Zrušení rozhodnutí nebo opatření policejního orgánu (796)	587
7. 1. 8. Provádění úkonu ve zkráceném přípravném řízení nebo konání celého zkráceného přípravného řízení státním zástupcem (797–799)	588
7. 2. Konání zkráceného přípravného řízení státním zástupcem (800–803)	589
8. Vyšetřování konané státním zástupcem a vzájemný vztah (dozor) mezi státním zástupcem vykonávajícím dozor a státním zástupcem konajícím vyšetřování (804–830)	591
8. 1. Vyšetřování konané státním zástupcem (804–822)	591
8. 1. 1. Obligatorní příslušnost státních zástupců vyšetřovat trestné činy příslušníků Policie České republiky a příslušníků Bezpečnostní informační služby (804–810)	591
8. 1. 2. Obecné zásady postupu státního zástupce při vyšetřování, jeho působnost ve vztahu ke státnímu zástupci vykonávajícímu dozor (811–816)	596
8. 1. 3. Součinnost mezi státním zástupcem konajícím vyšetřování a policejními orgány uvedenými v § 12 odst. 2 TrŘ (817–821)	599
8. 1. 4. Skončení vyšetřování a rozhodnutí ve věci (822)	602
8. 2. Dozor nad vyšetřováním konaným státním zástupcem (823–830)	603

Část čtvrtá. K vybraným zahraničním úpravám předsoudního stadia a vzájemného vztahu veřejné žaloby a orgánů konajících přípravné řízení v jeho rámci (831–928)

Kapitola I. Úvodní poznámky k tématu (831–845)

Kapitola II. Informace o právních úpravách předsoudního stadia a vzájemného vztahu veřejné žaloby a orgánů konajících přípravné řízení v některých státech (846–928)

1. Francie (846–851)	627
2. Anglie, Wales a Skotsko (852–864)	632
2. 1. Anglie a Wales (852–858)	632
2. 2. Skotsko (859–864)	638
3. Slovenská republika (865–875)	642
4. Rakousko (876–884)	648
5. Německo (885–889)	656
6. Itálie (890–896)	662
7. Nizozemsko (897–907)	669
8. Polsko (908–917)	675

Část pátá. K možným námětům na úpravu předsoudního stadia a vzájemného vztahu veřejné žaloby a orgánů konajících přípravné řízení de lege ferenda (918–961)	681
Kapitola I. Úvodní myšlenky (918–933)	683
Kapitola II. K některým konkrétním námětům na rekodifikaci v oblasti přípravného řízení a řešení otázek vzájemného vztahu státního zástupce a orgánů konajících přípravné řízení (934–961)	697
1. Obecná problematika přípravného řízení (935–938)	697
2. Specifické otázky přípravného řízení (939–972)	699
2. 1. Diferenciace přípravného řízení, jeho formy a stadia (939–944)	699
2. 2. Dozor jako základní forma vyjádření vzájemného vztahu státního zástupce a policejního orgánu (945–946)	701
2. 3. Orgány činné v trestním řízení působící ve stadiu přípravného řízení a jejich vzájemné vztahy (947–961)	703
2. 3. 1. Státní zástupce (947–952)	703
2. 3. 2. Policejní orgán (953–958)	706
2. 3. 3. Soud (959–961)	708
Přehled literatury	711
Věcný rejstřík	725